

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

Vår dato:

09.09.2020

Vår ref:

2020/8330

Deres dato:

13.07.2020

Deres ref:

20/54886

Regionrådet i Trondheimsregionen
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tor Sæther, 73 19 92 82

Uttalelse - massedeponi i Trondheimsområdet - oppdatering av regional utredning av områder for deponering av rene masser

Fylkesmannen har mottatt ovennevnte reguleringsplan til uttalelse. Under følger innspill til planen på Fylkesmannens ulike fagområder:

Overordnede vurderinger

Oppdateringen av den regionale utredningen gir en god oversikt over dagens deponibehov og -kapasitet i og rundt Trondheim. Dette er en arealbruk som med fordel kan løses på tvers av kommunegrensene, og det er derfor positivt at det regionale perspektivet videreføres. Det fremgår at MEF anslår et årlig behov for deponering av rene overskuddsmasser fra utbygging i Trondheimsområdet på 1,7 millioner m³. Ut fra den årlige kapasiteten på deponi med kapasitet på 500 000 m³ eller mer, vil det være behov for 10-15 deponier åpne samtidig. Som det fremgår av utredningen, er dette utfordrende. Vi merker oss samtidig at utredningen viser at det er planavklart tilstrekkelig med deponi på kort (<5 år) og mellomlang sikt (5-10 år), men at det på lang sikt (> 10 år) vil være nødvendig å avklare/finne flere områder. Det er i den forbindelse positivt at eksisterende masseuttak løftes fram som mulige deponiområder. Disse kan ha stor kapasitet og en slik sambruk kan ha betydelige fordeler særlig med tanke på å redusere det totale arealbehovet. Minst like viktig er fokuset på sirkulærøkonomi og behovet for å begrense selve behovet for deponi. I den forbindelse blir det spennende å se hva som kommer fram av konsulentrapporten for dette temaet senere i år. Masseflytting kan ha til dels store konsekvenser for berørt miljø og samfunn, og en reduksjon i omfang kan derfor få stor betydning for blant annet reduksjon i arealbehov, og derigjennom mindre konflikt med ulike interesser.

Landbruk

I beskrivelsen av etterbruk fremgår det at for en god del av områdene er hovedhensikten jordforbedring eller å skape nytt jordbruksareal. I den forbindelse går det fram at det stilles strenge krav til type masser som kan deponeres, samt rekkefølge av deponering av forskjellige jordsjikt. Isolert sett er dette positivt. I denne oppdateringen er imidlertid ikke virkningene for landbruket beskrevet. Dette har inngått tidligere, og vi mener det er svært uheldig at dette ikke er en del av materialet nå. Fylkesmannen er fremdeles kritisk til deponering av masser som berører jordbruksareal, og sånn sett er «førbruken» absolutt relevant. Det må i så fall være snakk om klare

E-postadresse:
fmtpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350

agronomiske fordeler ved tiltaket. Som vi har kommentert tidligere, viser erfaring at det kan være vanskelig å istandsette arealene til samme kvalitet som før inngrepet. Dette kan være prosesser som tar svært lang tid, og det er usikkert hvorvidt produktiviteten kan bli like god igjen. Etablering av deponi vil også sette arealene ut av produksjon i lengre tid, noe som er uheldig.

Ut fra dette etterlyser vi at konfliktnivået for landbruket belyses på linje med de andre temaene. For vår del blir det vanskelig å kommentere konkret nå, bortsett fra å vise til våre merknader til tidligere høringer. Det som er mest sentralt nå er områder som ikke er avklart i plan, og etter det vi forstår gjelder dette kun for Trondheim. Vi kan her kort nevne dialogen rundt det anbefalte området på Bratsberg/Rundhaug, jf. vedlagt tilbakemelding i e-post sendt til Multiconsult den 20.3.18. Videre vil vi anta at Jesmolia er det samme som omtalt som Torgårdsletta i forrige runde. I så fall vil tidligere tilbakemelding om istandsetting til jordbruksformål fremdeles være relevant. Vi legger til grunn at vurdering av deponibehov og de anbefalte områdene blir en del den forestående rulleringen av kommuneplanens arealdel. I den forbindelse er det særlig positivt at bystyret er opptatt av hvordan kommunen kan redusere mengden masser som trenger deponi.

Avsluttende kommentar

Flere av områdene som ble foreslått i første runde av dette arbeidet var konfliktfylte for landbruket. Noen ble akseptert, men det ble også anbefalt flere områder som Fylkesmannen var kritisk til. Per nå er det ikke et akutt behov for deponi, og vi vil derfor bemerke at terskelen for å åpne opp for konfliktfylte deponiområder for jordvernet vil være høy.

Klima og miljø

Naturmangfold

Både Bratsberg/Rundhaug og Sneegga synes ut fra kartene å ligge i samme ravinesystem, Ugla-Sneegga (BN00089961), med verdi B og med en betydelig størrelse (758 dekar). Området har en betydelig kulturpåvirkning inkl. plantefelter med gran, derfor kun verdi B. Det bør vurderes om i det minste ett av deponifeltene bør utgå for å redusere påvirkningen på naturtypen. Etter kartet i rapporten side 5 vil området Bratsberg/Rundhaug ødelegge store deler av ravinesystemet, noe som ikke er ønskelig, jf. at ravinedaler er en truet naturtype. Sneegga berører kun en sidegren av ravinesystemet. Det bør gjøres en nærmere vurdering av hvor og i hvilket omfang et deponi her bør ha uten at vesentlige naturkvaliteter går tapt.

Også Einbakken ligger i en ravinedal (Kvetabekken, BN00087372), med verdi B og andre nærliggende kvaliteter. Den er frarådd, noe som støttes.

Torvmyra angis som et område med store konflikter i forhold til natur, men området frarådes ikke. Gjelder lokaliteten Kleivmyra (Tørmyra), BN00089964) i Naturbase, intakt låglandsmyr i innlandet med verdi B. Blanding mellom nedbørsmyr (NT-nær truet) og jordvannsmyr. Her vil myra bli ødelagt ved deponi, samt at det antakelig vil skje en nedbryting av myra. I prioritering mellom denne myra og ravinedalene som foreslås som deponier, bør heller myra i dette tilfellet tas.

Det er positivt at områder i viltkorridoren mellom Bymarka og østenforliggende områder forsøkes skånet ved å fraråde områder og ved å foreslå ulike avbøtende tiltak.

I videre arbeid må det sikres at eldre konsekvensutredninger oppdateres der det finnes oppdaterte data eller kartlegginger om områdene. Aktuelle deponiområder bør konsekvensutredes samtidig, etter samme metodikk. I områder hvor det ikke er kartlagt naturverdier må det gjennomføres kartlegging etter NiN (Natur i Norge)-metodikken til Miljødirektoratet.

Forurensing

Forholdet til forurensningsloven

Fylkesmannen viser til faktaarket *Mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurenset* (M-1243 | 2018), som Miljødirektoratet publiserte i desember 2018, og oppdaterte i oktober 2019. Faktaarket redegjør for kravet i forurensningsloven § 32 om håndtering av næringsavfall, og da med fokus på såkalte rene masser fra samferdselsutbygging og anleggsarbeid. Det er ikke en regelverksendring, men faktaarket kan oppleves som en innstramning av praksis. Formålet er mer gjenbruk av masser for å redusere behovet for uttak av nye masser.

Overskytende jord- og steinmasser (overskuddsmasser) som oppstår i forbindelse med samferdselsutbygging og anleggsarbeider regnes som næringsavfall, selv om massene ikke er forurenset av helse- eller miljøfarlige stoffer («rene»). Næringsavfall skal leveres til godkjent mottak dersom det ikke kan gjennomgå gjenvinning. Med godkjent mottak menes sorteringsanlegg eller deponi som har tillatelse etter forurensningsloven § 11. Tillatelse til deponi/sorteringsanlegg må søkes Fylkesmannen.

Tidligere har de fleste rene masse-deponier/tipper blitt drevet etter bestemmelser i plan- og bygningsloven, regulert av kommunen. Som en konsekvens av at praksisen av behandling av denne typer saker er innstrammet, av hensyn til ytre miljø, skal alle aktører som driver rene masser-deponier, søke om tillatelse etter forurensningsloven.

Dersom virksomheten er i strid med kommunens vedtatte planer/arealformål for området, må kommunen godkjenne virksomhetens bruk av området før Fylkesmannen kan gi tillatelse etter forurensningsloven.

Disponering og gjenbruk av masser

Overskuddsmasser fra ulike prosjekter skal søkes nyttiggjort på noen måte, og deponi skal i utgangspunktet være siste løsning. Samfunnsutviklingen skal legge til rette for økt fokus på gjenbruk (sirkulærøkonomi). Planen fokuserer bare på deponiområder som er tatt i bruk, og framtidige områder for deponering. Det er ikke lagt vekt på andre løsninger for gjenbruk av overskuddsmasser (mellomlagring og sortering).

For å legge til rette for gjenbruk må det fokuseres på god håndtering av overskuddsmasser i overordnet plan. Områder for sortering og mellomlagring vil være viktig i et slikt perspektiv. På sikt håper man at det blir lettere for den enkelte tiltakshaver å bidra til gjenbruk av masser. På denne måten kan man unngå for mange deponi og for mange uttak av masser/grustak.

Sortering av jord- og steinmassene som tas ut gjennom anleggsarbeider øker mulighetene for gjenvinning. For å legge til rette for gjenbruk bør man:

- sette av areal for anlegg til sortering/mellomlagring i overordnet planprosess
- å sørge for at det tidlig i detaljreguleringen settes av tilstrekkelig areal til mellomlagring, sortering og eventuell behandling (f.eks. knusing) av massene som ventes å oppstå i prosjektet

Kartlegging og planlegging for bruk av rene masser

Gjenbruk handler både om hvordan arbeidet gjennomføres, hvor grundig arbeidene planlegges i forkant og om planleggingen starter tidlig nok. Arbeidet kan for eksempel omfatte:

- god karakterisering av bergarter og grunn på forhånd, for å vurdere aktuelle bruksområder og for å skille mellom stein eller andre masser av god og mindre god kvalitet
- kartlegge og inngå avtaler med utbyggere som vil ha behov for utfyllingsmasser i den aktuelle tidsperioden
- velge metoder for uttak av stein som legger til rette for planlagt bruk (f.eks. valg av metode for tunneldriving, tilpasning av sprengningsteknikk for å redusere mengden sprengstoffrester og plastavfall i sprengstein, o.l.)

Nærmiljøhensyn

I avsnitt 8.4 om vurdering av konfliktnivå i nærmiljøet er det vurdert at konflikten til nærmiljøet i og langs ved Bratsbergvegen er definert som *middels*. Vurderingen beskriver adkomst fra E6 via Fossegrenda eller Risvolla. Det vises videre til at det bor relativt få mennesker langs Bratsbergvegen, i tillegg til at det er mulig å redusere den samlede belastningen ved avbøtende tiltak, som for eksempel å sikre at ikke alle områder driftes samtidig.

Behandling fra andre saker viser at konfliktnivået mellom tungtrafikk og nærmiljøet langs Utleirvegen (Fv. 6658) og Bratsbergvegen (Fv. 6680) er høyt. Fylkesmannen er enig i at det bor relativt lite folk langs Bratsbergvegen fra rundkjøring hvor Utleirvegen og Bratsbergvegen sammenfaller. Det er skrevet lite om konfliktnivået ved Risvolla og Utleira, hvor vi erfarer at støy og støv, som følge av tungtrafikk, er kjent problematikk. Vurderingene som ligger til grunn for å definere området som *middels* er etter vår vurdering ikke tilstrekkelige, og hensynet til naboer og beboere langs vegene er ikke vektlagt i stor nok grad.

Planen viser til at avbøtende tiltak er å ikke drifte alle områder samtidig. Fylkesmannen mener effekten av dette vil være svært lokal, da det er volum per år som skal deponeres i området (antall biler), som vil være utslagsgivende for trafikkbelastningen. Det vil ikke føre til en reduksjon i trafikkbelastningen for beboerne ved Utleira og Risvolla.

De avbøtende tiltakene som er vurdert for området Bjørkmyra/nord Klæbu vil etter vår mening ikke ha noen effekt. Det eneste avbøtende tiltaket som vil ha effekt, er en reduksjon i årlig ramme sett under ett for hele dette området.

Delt ansvar og kommunenes rolle

Fylkesmannen viser til avsnitt 9 om rekkefølgekrav, og finner det positivt at gjennomføring av avbøtende tiltak listet opp i punkt 3 (gang- og sykkelveg, støyskjerming og busslommer), som har langvarig samfunnsnytte, bør vurderes delt på flere aktører. Dette med bakgrunn i at ferdig regulerte deponier ikke starter med drift fordi oppstartskostnadene på grunn av rekkefølgekrav er for høye for tiltakshaveren. Vi støtter derfor forslaget om at det bør vurderes å ha en ny tilnærming om ansvar for finansiering og gjennomføring av rekkefølgekrav der kommunene bør ha en mer aktiv rolle. Fylkesmannen støtter de tre opplistede hovedalternativene:

1. Forskuttere og gjennomføre trafiksikkerhetstiltak utenfor deponiområdet og inngå avtale med tiltakshaver om tilbakebetalingsplan
2. Ta ansvar for gjennomføring av trafiksikkerhetstiltak og spleise med tiltakshaver på utgiftene
3. Ta ansvar både for gjennomføring og finansiering, siden tiltaket uansett er viktig å få gjennomført

Samfunnssikkerhet

I henhold til plan- og bygningsloven § 28-1 kan grunn bare bebygges, eller eiendom opprettes eller endres, dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold. Fylkesmannen mener det er uheldig at ikke risiko og sårbarhet er tema i vurderingen/utredningen. Muligheten for å ivareta samfunnssikkerheten på en tilfredsstillende måte vil å også være avgjørende for om et område kan tas i bruk som deponi. Vi påpeker derfor at en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse av de aktuelle områdene bør gjennomføres før de legges inn som aktuelle områder i planen. Som et minimum bør det gjennomføres for de områdene som ikke er vurdert kommuneplanens ROS. Dette vil hindre at det startes opp regulering av områder som likevel ikke vil la seg gjennomføre, eller som blir for kostbare å gjennomføre.

Med hilsen

Trude Mathisen (e.f.)
seksjonsleder
Kommunal- og justisavdelingen

Tor Sæther
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Klima og miljø: Vegar Christoffersen Walsø – 73 19 92 62

Landbruk: Margrethe Halsan – 73 19 92 73

Samfunnssikkerhet: Isabell Engvik Lykke – 73 19 92 24

Kopi til:

Malvik kommune	Postboks 140	7551	HOMMELVIK
Trondheim kommune	Postboks 2300 Torgarden	7004	TRONDHEIM
Melhus kommune	Rådhusveien 2	7224	MELHUS
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER